DEO OPT. MAX. VNI ET TRINO, VIRGINI DEIPARÆ, ET SANCTO LVCÆ ORTHODOXORVM MEDICORVM PATRONO.

1192

QVÆSTIO MEDICA
CARDINALITIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA IN SCHOLIS MEDICORVM DIE IOVIS X. MARTII.

M. NICOLAO RICHARD, Doctore Medico, Præſide.

An vita nullis Medicinæ legibus adſtricta brevior?

AB unione animæ habemus quòd vita, cœleſti dono, fruamur, à permanſione calidi cum humido quòd diû; hæc utraque qualitas in ſingulis viventibus excellens nunquam excedit, nec temperamentum æquo pondere libratum quæras. Attamen nec copiâ nimiâ redundare debet humor qui calorem obtundat, nec ſuprà modum exuberare calor qui ad humoris abſumptionem citò feſtinet: Sed quò æquiori perfuſione coierint, eò ſeriùs animal fati vices ſubit; hinc homo præ cæteris horum laudabiliorem nactus miſturam, fœliciùs vitæ ſuæ penſa tractat, & tardiori pede calcitrat lethi fores: Contrà bos & equus, inter has vivificas qualitates non tàm æquabili ſancito fœdere cum ſtaturâ proceriore, citiùs diſſolvuntur. Calor ille vitæ opifex non cum humore omni bene cohæret ac ſociatur, ſed ejus præſertim conjunctione teneri amat qui pinguis eſt, ac viſcoſus, ſuique fovendi capax, aqueum verò refugit, nec niſi ægrè ſuſtinet, ſic longioris ævi quæ oleum & reſinam fundunt arbores, brevioris verò piſces quibus tenue & aqueum eſt humidum: At, crudele fatum! quod vitam efficit, eandem deſtruit; calor quo vivimus, igneam prorsùs naturam redolens, humidum ſenſim depeculatur ac depaſcit, ſibique ipſi molitur ruinam, nec ſi hæc ad interitum cauſa ſufficeret, præſtò eſt altera quæ illum accelerare haud paulò plurimùm ſolet, inevitabilis excrementorum proventus; hæc duplex ingenita nobis mortis cauſa, quas ſi effugere omnino non licet, licet tamen aliquatenus differre, ut cujus artis ſit id præſtare leges non ſecuti, fruſtrà de brevitate vitæ conqueramur.

HOMO primâ ætate calidiſſimus & humidiſſimus, poſtremâ fit frigidiſſimus & ſicciſſimus; Illa, infantia dicitur, quâ nativo humore delibuta membra mollia ſunt, ductilia, & in omnem partem flexibilia: hæc, ſenectus, quâ ob ſiccitatem adeò redduntur rigida & contracta, ut vix moveantur abſque dolore; jurè dicitur miſera quæ facit infirmum corpus, privat omnibus voluptatibus, nec procul abeſt à morte. Inter haſce duas ætates aliæ intercedunt quæ caloris & humidi mutatione definiri ſolent; calor in infantulo ab ergaſtulis matris mox erumpente licet intenſiſſimus, tamen proprio humore revinctus blandè micat, necdùm vires ſuas in apertum exerit, at paulatim illum ſorbens, neſcius ſibi moliri exitium, luculentius effulget, ſcintillat, rutilat, &c. in dies acuitur, ſiccitate limâ ejus accedente: Hinc aliquantulùm uſto humore, qui ante præpeti curſu huc & illuc oberrabat ſine lege, in ſe colligitur, latiùs emanante flammâ depreſſâ, tum viget animus, floretque mens, ut ſit ſplendore ſicco nihil illuſtrius, unde heroës & ingenio excellentes melancholici. Interim tandiu vita non ſtaret, nec ultra ſeptimum diem excurreret, niſi in decedentis humidi locum novum accederet ex alimento; alimentum prorsùs nullum confici integrè atque omnino poteſt, ex quo peregrinæ & inſociabilis materiæ congeſtio fit, quæ inania locorum perreptans calorem inibi repoſitum, atque cubantem hebetat, vitæque curſum frangit, morborum omni colluvie inde manante. Alimentum potus comitatur, continuò ſpirandus aër, motus, quies, ſomnus, vigilia, excreta, retenta, & animi pathemata, ſunt res à quibus immunis vita eſſe non poteſt, hæ vi ſuâ in nos agunt, vitæque principia pariter alterant; quod ſi his ita probè noris uti, ut lapſum quod erit humidum reſarcieris altero tolerabilis conditionis, & excrementorum auctioni poſueris moras, cauſis internecionem noſtram admolientibus nonnihil obſiſtes.

MEDICINA omnium artium præſtantiſſima eſt, cujus præ cæteris firma ſunt præcepta; inter ejus partes ὑγιεινή nobilior audit, hæc rerum quibus vita tenetur cuique pro natura congruentem uſum decernit, ejus ni legibus pareas incaſſum occurrere tentas cauſis interitus, illum potiùs accerſis, quas ſæpè qui ſpernit, inſcius ſequitur, iiſque gravia damna arcet queîs aliàs eſſet affligendus. Nullius adeò ſtabilis, conſtanſque valetudo, ut à levioribus erratis aliquid non patiatur mali; ſanitatis magna latitudo eſt; perfectè ſanus nemo ſtatim ægrotat, ſed ſenſim minùs exquiſitè ſanus redditur, ſic quæ actio actutùm non cernitur læſa, tamen paulatim deficit. Quidam addicti conſuetudini huic uni obtemperandum putant, ſed fruſtrà, niſi priùs illam ars probarit: Ex malarum rerum aſſiduo uſu id tantùm commodi nanciſcimur, ut minore incommodo his poſtmodum utamur, ſic ſub fallacis familiaritatis larvâ mala tegitur indoles, quæ ſtatim occaſione datâ nos fiduciæ nimiùm facilis arguit.

AD caloris nativi ſymmetriam conſervandam magna vis eſt aëris; purus quidem illum gratioſè recreat irroratque, quem impurus atque putreſcens corrumpit: ſic qui fervet impenſiùs, aut ad extremum rigeſcit, gravi ipſi nocumento eſt, illo affatim reſolvitur, vaneſcitque in tenues auras, hoc addenſatur propriiſque ſuffocatur in laribus. Nec minor quàm aëris cibi & potus habenda ratio; qui ſe cibis ingurgitat, non ſe, ſed ſuam ipſe perniciem alit; ciborum ingluvie calor arteritur, excrementorum feſtinanter adauctâ congerie: Verumtamen exactâ ad unguem diætâ macerare corpus ut vacet impuris humoribus, deſipientis figmentum eſt; ventriculus non fruens alimento debito, à circumjacentibus partibus ſaniem quandam bilioſam pellicit, ex quâ non poteſt fieri ſanguis laudabilis in corde, qui arterias validè agitet. Qui ſe excrementis liberare ſtudent, utantur cibis qui ſint boni ſucci, faciliſque coctionis; an piſcibus omnino abſtinendum? Credat Iudæus Apella, non ego; quo tempore mediocri ac refrigerante opus eſt victu, his ſelectis ac debitè præparatis nihil præſtantius, vere calido humido, ſanguine exundante, horum uſus ſalubris. Pro potu vinum largiùs ſumptum omnibus incommodat, hoc in obruto pectore non poteſt læta viridiſque germinare virtus, ſolùm ipſo turgidulus ac onuſtus venter luxurioſè deſpumat in libidines, nec dubium eo decurtari vitam eius faurore humido confertim abrepto; ut corpus meliùs habeat, ſe ſe in menſe ad vomitum vino proluere, Arabis enorme commentum; nemini tamen ex ephebis excedenti non proficuum magnæque frugi eſt, id dilutum plus vel minùs pro temperamentorum & temporum anni varietate, ſenibus præſertim nativo humore penè exutis & inopiâ caloris algentibus, utrâque qualitate egregiè ſuccurrit; querulorum melancholicorum unica medela.

PLVRES occidit gula, quàm gladius; impurum corpus quò magis nutris, magis lædis; labor cibum præcedat moderatus, ſeu cui meta ſit anhelitus alteratio, quo ſpirituum promptiore facto decurſu reſerentur meatus, foraſque elidantur excrementa; illum quies excipiat. Non minùs ad incolumitatem animalis vigilia & ſomnus ſibi debent ſuccedere, illa digerit, hic coquit, digeſtionis amica lux eſt, nox coctioni commodat, quo pacto diù vigilandum, noctù dormiendum quouſque appareant ſigna peractæ coctionis, ventriculi levitas, ructuum abſentia, & novi roboris acceſſio, ultrà ſi pergas, vitam tuâ culpâ facis breviorem. Venus extra pubertatis annos omnibus convenit moderata, quam nec dolor nec languor conſequitur, à ſomno præſertim; ne coctio perturbetur, cruditaſque gignatur; ſemen, reſiduum illud glutinis quo partes aluntur, effuſioni à natura deſtinatum, ſi retinetur plus æquò, putret fitque venenum, optimâ indole in peſſimam converſâ; neque tamen id effutiendum temerè, nè breve diluendum ſit gaudium longis lachrymis, ex uno infeſto coitu mille malis ſoboleſcentibus; multi, ut ſpumantis libidinis acres devitent morſus, ſe ſe exanimant, atque interimunt reſtrictiore victu, vis tu ab his immunis eſſe, ne loca clauſa otioſus incolas. Hinc ἀπάθεια Stoïcorum procul exulet, homini non eſt cor ferreum, gaudium & ſpes ſunt ita naturæ familiares, & amici motus, ut his jucundè refocillerur nativus calor, totiuſque corporis melior ac florentior eniteſcat habitus: adeò nequiter & flagitioſè dictum, quod qui medicè vivit, miſerè vivit, cùm id ars medica præſtet, ut productiorem non modò, ſed & ærumna omni & languore liberam vitam agamus, qui ſummus fœlicitatis eſt apex.

Ergo vita nullis Medicinæ legibus adſtricta brevior.

Proponebat Lutetiæ CLAVDIVS GVERIN, Pariſinus, A. R. S H. M. DC. LXVII.